

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

1.1 สภาพปัญหาระดับนานาชาติและระดับประเทศ

ปัจจุบันปัญหาขยะมูลฝอยส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนทั้งทางตรง และทางอ้อม มีกรณีที่เป็นปัญหารู้จักไปทั่วโลกเช่น กรณี “เลิฟ คะแนล” (Love canal) ในรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่หลุมฝังกลบขยะอายุเก่าแก่ถึง 20 ปี ได้ปล่อยสารพิษออกมาปนเปื้อนดิน น้ำ และอากาศ ทำให้ชาวบ้านเจ็บป่วย ถึงกับต้องอพยพชุมชน โรงเรียน ออกจากบริเวณดังกล่าว หรือปัญหาที่เกิดจากการเผาขยะทำให้เกิดสารไดออกซิน ซึ่งเป็นสารก่อมะเร็งในหลายพื้นที่ทั่วโลก นอกจากนี้ปัญหาสารพิษจากขยะที่เป็นผลกระทบโดยตรงต่อสุขภาพแล้ว ยังมีปัญหาอื่น ๆ อีก เช่น ปัญหาการปนเปื้อนของน้ำเสียจากขยะในแหล่งน้ำใต้ดิน แหล่งน้ำผิวดิน เหตุรำคาญจากแมลงและสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค เช่น แมลงวัน แมลงสาบ หนู จากปัญหาด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม นำสู่ปัญหาด้านการเมืองการปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนที่อยู่บริเวณรอบๆ สถานที่กำจัดขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ และในปัจจุบันการติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างกว้างขวาง รวดเร็ว ทำให้ประชาชนได้รับทราบปัญหาที่เกิดจากขยะมูลฝอยในหลายๆพื้นที่ ซึ่งบางพื้นที่เกิดปัญหาและความขัดแย้งรุนแรง จากการประโคมข่าวของสื่อมวลชน ทำให้เกิดความตื่นตระหนกจนทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งไม่สามารถหาพื้นที่เพื่อทำการกำจัดขยะได้ ส่งผลให้เกิดขยะตกค้างจนเป็นปัญหาต่อทัศนียภาพ และสุขภาพประชาชน

สำนักงานมัณฑลสิ่งแวดลอม กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2550) ได้รายงานปัญหามูลฝอยและของเสียว่า ประเทศไทยประสบปัญหาปริมาณมูลฝอยหรือของเสียเพิ่มมากขึ้น มีปริมาณของเสียในปี พ.ศ.2548 ประมาณ 14.3 ล้านตัน โดยพบว่ามูลฝอยร้อยละ 21 เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 32 เกิดขึ้นในเขตเทศบาลและเมืองพัทยา และร้อยละ 47 เกิดขึ้นนอกเขตเทศบาล โดยในกรุงเทพมหานครมูลฝอยและของเสียที่เกิดขึ้นสามารถนำไปกำจัดได้ทั้งหมด แต่ในเขตพื้นที่เทศบาล เก็บได้เพียง 1 ใน 3 เท่านั้น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ (2548) ได้สรุปสถานการณ์ และการเปลี่ยนแปลงทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านขยะมูลฝอย พบว่าปริมาณขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายเกิดขึ้นปีละประมาณ 22 ล้านตัน เป็นมูลฝอยชุมชน

14.4 ล้านตัน ของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรม 1.4 ล้านตัน ของเสียไม่อันตรายจากอุตสาหกรรม 5.9 ล้านตัน ของเสียอันตรายชุมชน 0.4 ล้านตัน และมูลฝอยติดเชื้อ 0.021 ล้านตัน ปริมาณมูลฝอยเพิ่มขึ้น จาก 39,225 ตัน/วัน ในปี พ.ศ.2545 เป็น 47,000 ตัน/วัน ในปี พ.ศ.2554 หรือเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 2 ต่อปี กำจัดถูกหลักเพียงร้อยละ 35 ของขยะ ในเขตเมืองมีระบบกำจัดขยะมูลฝอยรวม 120 พื้นที่ แล้วเสร็จ 106 พื้นที่ และอยู่ระหว่างดำเนินการ 14 พื้นที่ มีการหมุนเวียนกลับมาใช้น้อย เพียง ร้อยละ 19

นอกจากปัญหาด้านปริมาณมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นและความเป็นพิษต่อสุขภาพมนุษย์และ สิ่งแวดล้อมแล้ว กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2550) ได้สรุปข่าวสถานการณ์ คุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับขยะมูลฝอย ระหว่างเดือน ตุลาคม-ธันวาคม 2550 พบว่ามีข่าวเกี่ยวกับ ขยะมูลฝอยที่เป็นปัญหาร้องเรียนเกิดขึ้นในหลายพื้นที่ทั่วประเทศ เช่น

การลักลอบนำขยะจากจังหวัดเชียงใหม่มาทิ้ง ในเทศบาลตำบลสบง กิ่งอำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา

ชาวบ้านชุมชนคอนทรายในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ ร้องเรียนโรงงานรับซื้อและ ย่อยสลายขยะรีไซเคิล เพราะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีเกิดชำรุด และปิดดำเนินการชั่วคราว จึงได้นำขยะมาฝากทิ้งที่บ่อขยะของเทศบาลตำบลแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา ทำให้ไม่สามารถกำจัดขยะที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นได้ ส่งผลให้เกิดกลิ่นเหม็นรบกวนชาวบ้านที่อยู่บริเวณ ใกล้เคียง

ชาวชุมชนบ้านกลาง หมู่ 2 ตำบลแก่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ประท้วงให้เทศบาล ตำบลแก่ง-กะเจ็ด ยกเลิกการทิ้งขยะในบ่อขยะซึ่งตั้งอยู่กลางหมู่บ้าน โดยขอให้เปลี่ยนจากบ่อขยะ เป็นสวนสุขภาพ

1.2 สภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลแม่ใจ จังหวัดพะเยา

จากการสำรวจข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลแม่ใจปี พ.ศ. 2542 มีปริมาณ ขยะเฉลี่ยวันละ 1.4 ตัน ปี พ.ศ. 2549 มีปริมาณขยะเฉลี่ยวันละ 2.4 ตัน และปี พ.ศ. 2550 มีปริมาณ ขยะเฉลี่ยวันละ 3.0 ตัน นอกจากนั้นแล้ว ขยะที่ทิ้งจากบ้านเรือนประชาชน ยังไม่มีการคัดแยกขยะมี พิษออกจากขยะทั่วไป และสถานที่ทิ้งขยะของเทศบาลอยู่ใกล้ชุมชนและแหล่งน้ำสำคัญของอำเภอ แม่ใจ คือหนองเส็งทราย ซึ่งเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ เป็นแหล่งประมงที่สำคัญและเป็นแหล่งน้ำดิบสำหรับ ทำน้ำประปาเพื่ออุปโภคบริโภคของชาวอำเภอแม่ใจ ประกอบกับขณะนี้การกำจัดขยะมูลฝอยของ เทศบาลยังใช้วิธีกองทิ้งบนพื้นดินและทยอยฝังกลบอย่างไม่ถูกหลักสุขาภิบาล และไม่สามารถฝัง

กลบได้หมดในแต่ละวัน จึงทำให้มีขยะกองทิ้งบนพื้นดินเป็นแหล่งเพาะพันธุ์แมลงและสัตว์พาหะนำโรค

เทศบาลตำบลแม่ใจได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การจัดการเพื่อลดและขจัดมลพิษจากขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ระยะ 3 ปี และมีโครงการเพื่อพัฒนาด้านการจัดการขยะมูลฝอย โดยกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้จัดทำแผนงานโครงการ ดังนี้

ปีงบประมาณ 2548 เทศบาลได้นำร่องดำเนินโครงการลดปัญหาขยะเพื่อสร้างเมืองน่าอยู่ใน 2 หมู่บ้าน คือ หมู่ 3 และ หมู่ 10 ตำบลแม่ใจ ใช้งบประมาณ 15,000 บาท

ปีงบประมาณ 2549 มีโครงการต่างๆ ดังนี้

1. โครงการอบรมอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อม งบประมาณ 100,000 บาท
2. โครงการศึกษาดูงานหมู่บ้านจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองลำพูนและเทศบาลตำบลอุโมงค์ จังหวัดลำพูน งบประมาณ 10,000 บาท

3. โครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมหมู่บ้านเพื่อบ้านเมืองน่าอยู่ เชิดชูคุณธรรม งบประมาณ 10,000 บาท

4. โครงการธนาคารขยะ หมู่ 7 ตำบลศรีถ้อย งบประมาณ 10,000 บาท

5. โครงการแม่ใจเมืองสะอาด อนุรักษ์จัดเก็บขยะและรักษาความสะอาด งบประมาณ 58,570 บาท

ปีงบประมาณ 2550 มีโครงการต่างๆ ดังนี้

1. โครงการอบรมพัฒนาศักยภาพแกนนำครัวเรือนในการรักษาสิ่งแวดล้อมและกำจัดขยะ งบประมาณ 50,000 บาท

2. อุหนุนกิจกรรมของอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อม งบประมาณ 110,000 บาท (อาสาสมัครในแต่ละหมู่บ้านจะทำโครงการรองรับงบประมาณดังกล่าว เช่น โครงการจัดทำปุ๋ยหมัก, ฟ้าป่าขยะรีไซเคิล, ธนาคารขยะ เป็นต้น)

3. อุหนุน อบต.ศรีถ้อย เพื่อจัดทำโครงการลดปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่ 100,000 บาท

ปีงบประมาณ 2551 มี 2 โครงการ ดังนี้

1. โครงการพัฒนารูปแบบการกำจัดมูลฝอยเทศบาลตำบลแม่ใจ ในการรักษาสิ่งแวดล้อม กำจัด และลดปริมาณขยะ ซึ่งประกอบด้วยหลายกิจกรรม ได้แก่ การศึกษาดูงานการจัดการขยะมูลฝอย เทศบาลเมืองฝาง จังหวัดเชียงใหม่ การประชาสัมพันธ์ และการทำประชาคมเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในหมู่บ้าน งบประมาณ 100,000 บาท

2. อุหนุน อบต.ศรีถ้อย เพื่อจัดทำโครงการลดปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่ 100,000 บาท

จากแผนงาน โครงการ และกิจกรรมต่างๆ จะเห็นได้ว่า เทศบาลตำบลแม่ใจมีความพยายาม และให้ความสนใจในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยอย่างต่อเนื่อง แต่การจัดทำแผนงาน โครงการ ยังคงเป็นการคิดโดยเจ้าหน้าที่จากกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ประชาชนเป็นเพียงผู้ร่วม ปฏิบัติการตามแผน ไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานต่างๆตั้งแต่ต้น และจากการสำรวจปริมาณ ขยะมูลฝอยในเขตเทศบาล พบว่าปริมาณขยะมูลฝอยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและการกำจัดขยะมูลฝอย ในปัจจุบันยังไม่ถูกสุขลักษณะ ขยะพิษหรือขยะอันตราย ยังถูกทิ้งปะปนไปกับขยะประเภทอื่น ซึ่ง ขยะเหล่านี้อาจก่อปัญหาต่อสุขภาพประชาชนและก่อมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ได้ในอนาคต

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคส่วน โดยกำหนดให้การพัฒนาคุณภาพ คนและความเข้มแข็งของชุมชนเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนา และแก้ปัญหาความยากจน ทุก ชุมชนมีแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำแผนชุมชน ไปใช้ ประกอบการจัดสรรงบประมาณ นอกจากนี้ยังกำหนดยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งของ ชุมชน และสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการ กระบวนการชุมชนเข้มแข็งด้วยการส่งเสริมการรวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำในรูปแบบที่หลากหลาย และจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตามความพร้อมของชุมชน

การสร้างเสริมเข้มแข็งให้กับประชาชน กลุ่ม/องค์กรชุมชน รวมทั้งการรวมตัวกันเป็น เครือข่ายการพัฒนาและการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน ได้ก่อให้เกิดการเรียนรู้ การระดมความคิดและการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน สามารถที่จะพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่มีความสลับซับซ้อนได้ สุทธิพงษ์ วสุโสภาน (2547)

กระบวนการ A-I-C (Appreciation Influence Control) เป็นวิธีการระดมความคิดในการ วางแผน โดยผู้มีส่วนได้เสีย หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง(Stakeholders) ได้มาร่วมคิด ร่วมหารือและร่วม พลังในเชิงสร้างสรรค์ เป็นการสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มบุคคลในสังคม และเป็นเทคนิคที่ช่วย ให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลสามารถร่วมกันคิดหากลยุทธ์ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ยุ่ยากซับซ้อน ในวงการ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หลายหน่วยงานได้นำเทคนิค กระบวนการ A-I-C ไปใช้ในการ วางแผนด้านการพัฒนาและแก้ไขปัญหา เช่น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) เป็นต้น

จากสถานการณ์ปัญหาขยะมูลฝอย และความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การจัดทำแผนชุมชนดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสถานการณ์และรูปแบบการจัดการ ขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลแม่ใจ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน และใช้การมีส่วนร่วมของ ประชาชนเพื่อจัดทำร่างแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลแม่ใจ โดยการประยุกต์ใช้

กระบวนการ A-I-C (Appreciation Influence Control) ในการระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม เพื่อคิดกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาระบบการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลแม่ใจ และวางแผนปฏิบัติการดังกล่าว สามารถใช้เป็นแนวทางให้เทศบาลตำบลแม่ใจ นำไปจัดทำแผนงาน โครงการและกิจกรรมต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลแม่ใจที่เป็นรูปธรรมในอนาคตต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลแม่ใจ ทั้งปริมาณ ประเภท และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน
- 2.2 เพื่อศึกษารูปแบบการให้บริการของเทศบาลตำบลแม่ใจ และปัญหาอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอย
- 2.3 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำวางแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลแม่ใจ

3. ขอบเขตการศึกษา

3.1 **ขอบเขตพื้นที่** เป็นการศึกษาในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลแม่ใจ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา รวมสองตำบล คือ ตำบลแม่ใจและตำบลศรีถ้อย ซึ่งมีหมู่บ้านรับผิดชอบทั้งหมด 11 หมู่บ้าน ได้แก่

ตำบลแม่ใจ จำนวน 5 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ 1 บ้านแม่ใจปง (บางส่วน)

หมู่ที่ 2 บ้านด่างหนอง

หมู่ที่ 3 บ้านริมใจ

หมู่ที่ 5 บ้านศรีดอนแก้ว (บางส่วน)

หมู่ที่ 10 บ้านปงพัฒนา

ตำบลศรีถ้อย จำนวน 6 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ 1 บ้านดั้นแก (บางส่วน)

หมู่ที่ 2 บ้านดั้นตะเคียน

หมู่ที่ 3 บ้านสันขวาง

หมู่ที่ 4 แม่ใจหางบ้าน (บางส่วน)

หมู่ที่ 7 บ้านข้าวตาด (บางส่วน)

หมู่ที่ 11 บ้านดั้นฝั่ง (บางส่วน)

3.2 ขอบเขตประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

3.2.1 ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบหลักในแต่ละครอบครัวในการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในบ้านเรือน ซึ่งมีทั้งหมด 1,836 หลังคาเรือน

3.2.2 ผู้แทนหมู่บ้านที่เข้าร่วมประชุมจัดทำร่างแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยทุกหมู่บ้าน โดยกำหนดให้เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทุกระดับ (Stakeholders) หมู่บ้านละ 20-40 คน จำนวน 11 หมู่บ้าน

3.3 ขอบเขตเนื้อหา ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่จะศึกษา ดังนี้

3.3.1 ศึกษาบริบทและข้อมูลทั่วไปของเทศบาลและชุมชนเขตเทศบาลตำบลแม่ใจ

3.3.2 ศึกษาสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลแม่ใจ

3.3.3 ศึกษารูปแบบการให้บริการของเทศบาลตำบลแม่ใจ และปัญหาอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอย

3.3.4 ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำร่างแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลแม่ใจ

3.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษานี้ได้ทำการศึกษา ตั้งแต่ เดือน มีนาคม – สิงหาคม พ.ศ.2551

4. คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา

แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอย หมายถึงแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่ใจ ทั้งระยะสั้น และระยะยาว ที่เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

ขยะมูลฝอย หมายถึง สิ่งต่างๆที่เราไม่ต้องการใช้ ได้แก่ เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร ถูพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร ถัง มูลสัตว์ หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงวัตถุอื่น สิ่งใดที่เก็บกวาดได้จากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น(พรบ.การสาธารณสุข พ.ศ.2535)

เทศบาลตำบลแม่ใจ หมายถึง เทศบาลตำบลแม่ใจในปัจจุบัน รวมถึงสุขาภิบาลแม่ใจก่อนการเปลี่ยนแปลงเป็นเทศบาล ตั้งอยู่ที่ บ้านแม่ใจปง หมู่ 1 ตำบลแม่ใจ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

สถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง สภาพข้อเท็จจริงเกี่ยวกับขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลแม่ใจ ได้แก่ ปริมาณขยะมูลฝอย แหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย องค์ประกอบของขยะมูลฝอย พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลแม่ใจ และรูปแบบการให้บริการของเทศบาลตำบลแม่ใจ(นับระหว่างปีงบประมาณ 2550-2551 เท่านั้น)

พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน หมายถึง ความถี่หรือการปฏิบัติในชีวิตประจำวันของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลแม่ใจ เกี่ยวกับการจัดการขยะ

มูลฝอย ตั้งแต่การนำขยะมาจากแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย การเก็บรวบรวม การคัดแยก การกำจัด การนำไปใช้ประโยชน์ จนกระทั่งถึงการทิ้งขยะมูลฝอยลงถังขยะสาธารณะที่เทศบาลจัดเตรียมไว้

ปริมาณขยะมูลฝอย หมายถึงปริมาณขยะมูลฝอยเมื่อคิดตามน้ำหนัก หน่วยเป็นกิโลกรัม

แหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย หมายถึง แหล่งที่ก่อให้เกิดขยะมูลฝอยก่อนจะทิ้งลงสู่ถังขยะที่เทศบาลตำบลแม่ใจจัดเตรียมให้ แหล่งกำเนิดขยะมูลฝอยที่สำคัญของเทศบาลตำบลแม่ใจได้แก่ ที่พักอาศัย ร้านค้าประเภทต่างๆ ตลาดสด สถานที่ราชการ สถาบันการศึกษา วัด

ประเภทของขยะมูลฝอย หมายถึง ประเภทของขยะมูลฝอยซึ่งแบ่งเป็น 4 ประเภท ตามเอกสาร การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างครบวงจร กรมควบคุมมลพิษ พ.ศ.2547 ได้แก่ ขยะทั่วไป ขยะย่อยสลายได้ ขยะรีไซเคิล และขยะมีพิษ

รูปแบบการให้บริการของเทศบาลตำบลแม่ใจ หมายถึงระบบรวบรวม การจัดเก็บ การขนส่ง และการกำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลแม่ใจในปัจจุบัน ตลอดจนการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การบริหารบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ งบประมาณ ระเบียบข้อบังคับต่างๆ

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลแม่ใจ ได้แก่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลแม่ใจ ผู้นำชุมชนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ประชาชนทั่วไป ในการจัดทำร่างแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอย โดยมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวิจัย คือ (1) การมีส่วนร่วมในการคิดค้นปัญหาและตัดสินใจ (2) การมีส่วนร่วมดำเนินการ (3) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และ (4) การมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research หรือ PAR) หมายถึง กระบวนการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยได้เข้ามาร่วมศึกษา และดำเนินการร่วมกับนักวิจัย ผ่านกระบวนการวิจัยตั้งแต่ต้นจนกระทั่งเสร็จสิ้นการดำเนินโครงการ

กระบวนการ A-I-C หมายถึงกระบวนการกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการระดมความคิดผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลแม่ใจ เพื่อนำมาจัดทำร่างแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลแม่ใจ โดยมีกระบวนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 : A : Appreciation หมายถึง การสร้างความเข้าใจสภาพสถานการณ์ปัญหาขยะมูลฝอย โดยการแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นระหว่างกันอย่างสร้างสรรค์

ขั้นตอนที่ 2 : I : Influence หมายถึง การสร้างข้อตกลงร่วมกันที่จะแก้ปัญหาขยะมูลฝอย โดยเสนอทางเลือกที่หลากหลาย ด้วยบรรยากาศที่เป็นมิตร เห็นคุณค่าซึ่งกันและกัน

ขั้นตอนที่ 3 C : control หมายถึง การจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกันเพื่อนำไปสู่การแก้ไข
ปัญหาขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลแม่ใจในอนาคต ด้วยความมุ่งมั่นและรับผิดชอบร่วมกัน

5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

ร่างแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลแม่ใจที่ได้จากการศึกษาสามารถเป็น
แนวทางให้เทศบาลตำบลแม่ใจ ในการจัดทำโครงการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยอย่างมี
ประสิทธิภาพ มีความต่อเนื่องยั่งยืน เพราะเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ส่งผลให้ปริมาณ
ขยะลดลง ขยะถูกกำจัดอย่างถูกวิธี ไม่ก่อผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนและสิ่งแวดล้อม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved